

2. melléklet a helyi jelentőségű természeti értékek védetté nyilvánításáról és kezeléséről szóló 32/2011.(IX. 23.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 1/2016. (II.08.) önkormányzati rendelethez

Irányelvek a helyi jelentőségű természetvédelmi területek kezeléséhez (kezelési terv)

1./ Természetvédelmi célkitűzések

A helyi jelentőségű természetvédelmi területen (továbbiakban: TT) meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, geológiailag kiemelt karszterületek és különleges növénytársulások, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás (fajgazdagság) fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

2. Természetvédelmi stratégiák:

a./ Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen erdőállományt folyamatosan hazai, tájban honos fajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni

b./ A természetes és természetközeli erdők természetes, természetközeli módszerekkel újítandók fel.

c./ A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell

d./ a földtani értékek, kiemelt karszterületek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.

3. Kezelési módok, korlátozások, tilalmak

3.1 Terület és földhasználat, létesítmények elhelyezése

a./ Tilos a védett természeti terület állapotát (állagát) és jellegét a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatni.

b./ Erdő, rét, legelő művelési ágának megváltoztatásához csak kivételes esetben és csak a TT érdekeinek megfelelően szabad hozzájárulni.

c./ A TT-n tilos olyan épületet, építményt, nyomvonalas létesítményt, berendezést létesíteni vagy üzembe helyezni, amely annak jellegét és állapotát veszélyezteti, károsítja, vagy ott a tájképi egységet megbontja

d./ a TT-n fokozott figyelmet kell fordítani a hulladékok folyamatos eltávolítására, a rendszeres zöld-terület kezelésre, amennyiben szükséges karbantartási ütemtervet kell készíteni a folyamatos fenntartás céljából

e./ Árkok és útszélek kaszálását a természetvédelmi kezelővel egyeztetve, madárfészkelési időszak utánra kell ütemezni.

3.2 A közlekedés szabályozása

- a./ A TT-en a gépjármű forgalom csak a közutakon, illetőleg erre a célra kijelölt egyéb utakon megengedett.
- b./ Gépjárművel parkírozni csak kijelölt helyeken szabad.
- c./ Az a. pontban foglaltak nem vonatkoznak termelési, kezelési és hatósági feladatokat ellátó gépjárművekre.
- d./ A természeti értékek bemutatására szolgáló utakat, ösvényeket és pihenő erdőket a természetvédelmi kezelő a terület tulajdonosával (kezelőjével) egyetértésben jelöli ki.
- e./ A látogatók csak a kijelölt utakon, ösvényeken közlekedhetnek.
- f./ A közlekedés szabályozását, korlátozását útmutató táblákon kell ismertetni.

3.3 Vízügyi előírások

A területeken található tavak, **vízfolyások** ökológiai rendszerének fenntartása, vízminőségének megőrzése elsődleges feladat.

Haltenyésztést és halnevelést szolgáló vizekbe kizárólag őshonos halfajokat szabad telepíteni. Az invazív halfajok elszaporodását lehetőség szerint biológiai védekezéssel kell megoldani (pl. ragadozó halakkal).

A lehalásztást kerülni kell a kétéltű- és madárfajok szaporodási időszakában (március első és augusztus utolsó napja között). Ebben az időintervallumban történő halkivétel esetén kerülendő a teljes vízleengedés, és előzetes egyeztetés szükségeltetik a terület természetvédelmi kezelőjével.

3.4 Rétek, legelők, nádasok kezelése

- a./ A rétek és legelők művelési águknak megfelelően továbbra is hasznosíthatóak.
- b./ A réteket, legelőket feltörni nem szabad, beerdősíteni csak TV-i érdekből lehet.
- c./ a vizes élőhelyekhez kapcsolódó nádasok védelme elsődleges, figyelembe véve vízminőség-védelmi, élőhely megtartó funkcióit. **Nádasok égetése tilos! A TT-en található nádasok kezelését a természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban kell végezni. A nád és egyéb vízinvázió vágását úgy kell végezni, hogy mindig maradjon vissza avas nád, amely fészkelő és búvóhelyet biztosít az állatoknak. A munkálatokat minden év február 20-ig be kell fejezni. A halakhoz és nádasokhoz kötődő madárfajok szaporodása miatt törekedni kell a jelenlegi nádas élőhelyek méretének megtartására.**

3.5 Szántók, gyümölcsösök, szőlők hasznosítása

A TT-én levő szántók, gyümölcsösök, szőlők továbbra is művelési águknak megfelelően hasznosíthatók. Az itt végzett növényvédelmi munkák összhangban kell, hogy álljanak a TT rendeltetésével.

3.6. Erdők kezelése

a./ Erdőnevelést a természetes erdőtársulások fajösszetételét és állományszerkezetét megközelítő, természetkímélő módszerek alkalmazásával, erdőfelújítást a termőhelynek megfelelő őshonos fajokkal és természetes felújítási (fokozatos felújító vágás, szálalás, szálaló vágás) módszerekkel kell végezni. Erdőtelepítés kizárólag őshonos fafajokkal, természetkímélő módon és a termőhely típusra jellemző elegyarányoknak megfelelően végezhető.

b./ A TT nem őshonos fafajú erdeit folyamatosan meg kell kísérlni őshonos fafajokkal lecserélni.

c./ A kedvelt kiránduló helyek, valamint rétek, legelők, utak, barlangok környékén a táj adottságait figyelembe véve meg kell hagyni az idős faállományokat. Óvni kell a nagyméretű különleges fajú vagy alakú fákat.

d./ Kialakult fás vegetációkban mindig hagyni kell megfelelő élőhelyet a korhadéklakó (xilofág) rovarok és madarak számára, ezért fakivágási tevékenység folytatásához a jegyző vagy a természetvédelmi kezelő engedélyre van szükség.

3.7 Vadon élő állatok és növények védelme

a./ A TT vadon élő állatvilágának - a vadgazdálkodási törvényben szabályozott vadászható vadfajok kivételével - minden faja védett, azokat gyűjteni, elpusztítani, élettevékenységükben zavarni nem szabad.

b./ A TT vadontermő növényeit (gumóját, gyöktörzsét, magját stb.) kiszedni, elpusztítani nem szabad.

c./ A TT-re tájidegen állat és növényfajokat betelepíteni nem szabad. Ez alól felmentést az TV-i Hatóság adhat.

3.8. Bányászat

a./ Új bányatelek létesítése a TT-en és határától számított 1 km-es vonzáskörzetben csak a TV-i Hatóság hozzájárulása esetén lehetséges.

c./ Gondoskodni kell a már felhagyott bányák, a bányatörvény rendelkezéseinek megfelelő rendezéséről.

d./ A TT-t érintő bárminemű feltáró vagy kutatási célokat szolgáló fúrás csak a TV-i Hatóság engedélyével lehetséges.

e./ Kialakult löszpartfal és közvetlen környezete kizárólagosan madarak (pl.: gyurgyalag - Merops apiaster) fészkelését segítő tevékenységgel, a természetvédelmi kezelő engedélyével, madárfészkelési időszakon kívül bolygatható.

3.9 Földtani értékek védelme

A TT-en található felszíni és felszín alatti földtani értékeket, barlangokat, minden károsítástól, átalakítástól védeni kell.

3.10. Vegyszerek alkalmazása

a./ A kártékony és túlszaporodott élő szervezetek elleni védekezést úgy kell végezni, hogy a természetes egyensúlyt, más vadon élő védett állat és növényfajt ne veszélyeztessen. A szükséges növényvédelmi munkákat a mindenkor érvényben lévő növény- védelmi és természetvédelmi előírások pontos betartásával kell végezni. A munkákhoz a TV-i Hatóság egy alkalomra szóló engedélyre van szükség.

b./ A TT-en műtrágya nem használható.

3.11./ Tájvédelem

a./ Gondoskodni kell a TT-ben levő létesítmények, épületek, építmények, berendezések állagának megővéséről és környezetük rendben tartásáról. Kiemelt figyelmet érdemelnek a kultúrtörténeti és építészeti értékek, emlékek.

b./ A táj természetes jellegét zavaró nem üzemeltetett létesítményeket meg kell szüntetni.

c./ A TT-en hulladékot lerakni tilos.

3.12. Tudományos kutatás, oktatás

a./ A TT-en zavartalan feltételeket kell biztosítani a természeti és kultúrtörténeti értékek felkutatásához és feltárásához, valamint az oktatásban történő felhasználásához.

b./ A kutatásokról megjelent közleményeket a természetvédelmi kezelő szervnek is meg kell küldeni.

c./ A kutatások és megfigyelések eredményeivel fejleszteni kell a TT védelmének és kezelésének tudományos szakmai alapjait.

3.13. Látogatás, ismeretterjesztés, sport

a./ A TT természeti és kulturális értékeinek jellegzetes tájképi szépségeinek megismertetésére a védelemmel összehangolt látogathatóságot kell biztosítani.

b./ Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken tanösvényeket lehet létesíteni, ahol a TT növénytani, állattani és földtani értékeiről szerezhetnek ismereteket a látogatók.

c./ A látogatás zavaró hatások kiküszöbölését és a védelem célját szolgáló berendezéseket fokozatosan kell létrehozni, meg kell határozni és fel kell hívni a figyelmet a szabadon és korlátozottan látogatható területekre.

4. Kiemelt belterületek karbantartása

4.1 Május 1 park – Népház Liget- Gál Ltp., Béke út melletti kiserdő

Tavaszi

- rügyfakadás előtt a teljes faállomány átvizsgálása (szemrevételezés), ha szükséges belső műszeres vizsgálat
- az erdőn áthaladó utak folyamatos takarítása
- parki berendezések javítása (padok, kézi szemétgyűjtő edények)
- parkőrzési munka (szemétszedés, kézi szemétgyűjtők ürítése)
- fűnyírás
- utak melletti 2-2 méteres sávban kaszálék gyűjtése
- fiatal fák öntözése
- Ligeti tó: erdészeti által telepített gyertyános folyamatos fenntartása (gyommentesítés, mulcstakarás)
- sövények nyírása 1 alkalommal
- kikerült nyesedék elszállítása lerakóhelyre

Nyári

- fűnyírás
- utak mellett 2-2 méteres sávban kaszálék gyűjtése
- belső utak folyamatos takarítása
- parkőrzési munka (szemétszedés, kézi szemétgyűjtők ürítése)
- fiatal fák folyamatos öntözése
- Ligeti tó (időjárás függvényében vízutánpótlás)
- Tó felületéről a bedobott idegen anyagok lehalászása
- sövények nyírása 2 alkalommal
- kikerült nyesedék, kaszálék elszállítása lerakóhelyre

Őszi

- Bányásznapi és a Gyereknapi ezeken a területeken kerül megrendezésre ezért egy faállomány állapotfelmérésre és intézkedésre van szükség
- A lehullott lomb nem kerül összegyűjtésre, pl. a tápanyag visszapótlás miatt, csak a járdák mellett 2-2m szélességben kell összehúzni
- parkőrzési munka egész évben folyamatos (szemét összeszedése és a kézi szemetes kosarak ürítése)
- kivágott fák őszi pótlása

Téli

- parkon áthaladó utak síkosság-mentesítése
- fák állapot felmérése
- metszések, díszfa gallyazások,
- szükség esetén fakivágás

4.2 Béke park – Zárny Márta pihenőpark – Erőmű tér

Tavaszi

- a maradék lomb összegyűjtése
- tavaszi pázsittakarítás
- fűnyírás kezdése
- fűnyírások utáni kaszálék gyűjtés
- fiatal ültetésű fák öntözése
- fiatal fák koronaalakító metszése
- utak mellett gyepszélvágás
- cserjefoltok, fák metszése,
- fiatal ültetésű cserjefoltok kapálása
- rózsza ágyások nyitása
- rózsatő tavaszi metszése
- sövények nyírása 1 alkalommal
- nyesedék, kaszálék elszállítása
- díszburkolatok gyommentesítése (kézi vagy vegyszeres)
- parkőrzési munka folyamatos

Nyári

- virágágyak előkészítése ültetéshez
- egynyári virágok ültetése, fenntartása (kapálás, öntözés, elnyílt virágok leszedése)
- egynyári virágok pótlása
- fűnyírás időjárás függvényében 4-5 alkalommal
- cserje kapálások, metszés, öntözés
- rózsza ágyak fenntartása (elnyílt virágok levágása, kapálás, öntözés)
- fiatal fák öntözése
- díszfák tányérozása
- sövények nyírása 2 alkalommal
- utcabútorok karbantartása
- nyesedék, kaszálék elszállítása
- parkőrzési munka folyamatos

Őszi

- egynyári virágok kiszedése
- virágágyak őszi beásása
- utolsó fűnyírás
- fűnyírás utáni kaszálék gyűjtés
- lombgyűjtés elkezdése
- díszfák, cserjék metszése és gallyazása
- rózszaágyások takarása
- nyesedék, lomb elszállítása
- platánsor folyamatos fenntartása (metszés, gallyazás)
- tavaszi lemosó permetezés
- parkőrzési munka folyamatos
- díszfák, cserjék pótlása

Tél

- parki utak terek síkosság-mentesítése
- fák állapotfelmérése, (szemrevételezés vagy belső műszeres vizsgálat)
- díszfák, cserék gallyazása metszése
- szükség esetén fakivágás
- lomb összegyűjtése
- kikerült hulladék szállítása lerakóhelyre
- parkőrzési munka folyamatos

4.3 Komáromi úti platánsor

- platánsor folyamatos fenntartása
- állapotfelmérés szemrevételezés, szükség esetén műszeres vizsgálat
- tavaszi lemosó permetezés
- gallyazások, ritkító metszések
- vízvezeték kiváltás során megsérült gyökerek miatt a fasor fokozott ellenőrzése
- kivágott fák pótlása